

Actieplan Energiearmoede

Geen Amsterdammer in de kou

Denktank Wonen
GroenLinks Amsterdam
Partij van de Arbeid Amsterdam

GROEN
LINKS

 PvdA

Amsterdam, 23-02-22

Voorwoord

Geachte lezer,

Wij presenteren hierbij het Actieplan Energiearmoede, geschreven door de Denktank Wonen, een groep experts binnen de PvdA en GroenLinks die in wisselende formatie haar licht laat schijnen op de meest urgente kwesties in Amsterdam. Op eigen initiatief besloten zij nu in actie te komen en oplossingen te verzinnen voor energiearmoede. Het resultaat mag er zijn.

Als lijsttrekkers van de PvdA en GroenLinks Amsterdam juichen wij dit enorm toe. Wij vinden het goed dat het in deze tijd onze verenigingen gelukt is de krachten te bundelen en te benutten. Wij zijn ook blij met het resultaat omdat het tien goede en concrete actiepunten bevat waarmee we onze stad niet alleen verduurzamen, maar dat ook op een manier doen waarop we de mensen die nu het minste hebben het meeste profiteren.

Dat dit gelukt is, is erg goed nieuws. Niet voor onszelf, maar vooral voor de stad waar zoveel mensen wel mee willen doen met de energietransitie, maar voor wie dat ook mogelijk moet zijn. Vandaag zijn we daar weer een stap dichterbij, maar beseffen we tegelijkertijd dat we er nog lang niet zijn. Moedig voorwaarts, dus!

Wij wensen u veel leesplezier,

Marjolein Moorman, lijsttrekker PvdA Amsterdam

Rutger Groot Wassink, lijsttrekker GroenLinks Amsterdam

Denktank Wonen

Tijn Croon is promovendus aan de TU Delft

Walter Freeman is belangenbehartiger bij de Woonbond

Dorrit de Jong is wethouder in de gemeente Zwolle

Songül Mutluer is lid van de Tweede Kamer

Barend Wind is assistent professor aan de Rijksuniversiteit Groningen

Een sociale verduurzamingsagenda

Het is hoog tijd dat we de klimaatcrisis erkennen als een sociaal probleem en de verduurzaming van Amsterdam benaderen als een verdelingsvraagstuk. Om het klimaat te redden is het essentieel onze energiebronnen hernieuwbaar te maken, onze pleinen, straten en daken te vergroenen en onze woningen te isoleren. Verduurzaming is vooruitgang. Maar wie alleen let op klimaatwinst, verliest de burger uit het oog. Ruttés subsidieregelingen, waarbij meerdere dure isolatiemaatregelen tegelijkertijd genomen moeten worden om in aanmerking te komen, komen vooral ten goede van mensendie dit makkelijk zelf kunnen betalen. Tegelijkertijd heeft de verhuurderheffing ervoor gezorgd dat woningcorporaties de laatste jaren geen geld hadden om te investeren in woningverbetering, en daarmee in lagere energielasten voor huurders. Onze analyse is simpel: wie verduurzaamt op een rechtse manier, jaagt mensen met een bescheiden inkomen en een tochtig huis op kosten.

In een rechtvaardige energietransitie kan iederéén meekomen. Maar nu de energieprijzen in het afgelopen halfjaar snel zijn gestegen, zien we dat die lastenstijging ongelijk uitpakt. De generieke belastingkorting op de energierekening vanuit Den Haag vormt geen gerichte compensatie voor huishoudens die het meest geraakt zijn door de stijgende gasprijs. Het biedt vooral een extraatje voor huishoudens met langlopende energiecontracten en een gasloos huis. Het zet huishoudens met lage inkomens, een hoog gasverbruik en een variabel energiecontract op een nog grotere achterstand. Daarom is een rechtvaardige energietransitie gebaat bij gerichte ondersteuning van mensen met lage inkomens en middeninkomens. De Denktank Wonen van de Amsterdamse afdelingen van GroenLinks en PvdA voor een sociale verduurzamingsagenda, te beginnen met een actieplan voor bestrijding van energiearmoede.

Energiearmoede is een opeenstapeling van verschillende vormen van ongelijkheid. Mensen met lage inkomens hadden helaas altijd al een grotere kans om in een slecht-geïsoleerde woning met enkel glas terecht te komen. Met een laag inkomen heb je immers weinig keus op de woningmarkt. Je bent aangewezen op de goedkoopste woningen, waarvoor de minste woonduur nodig is. Drie decennia aan neoliberal woonbeleid hebben deze vorm van ongelijkheid versterkt. Nu de energiekosten toenemen, wordt het wonen in een slecht-geïsoleerde woning nog duurder. Na het betalen van de vaste lasten blijft er te weinig over om een kinderfietsje te kunnen kopen op Marktplaats. Met andere woorden, mensen met lage inkomens worden bestraft voor het gebrek aan keuze op de woningmarkt. De hoogste lasten komen terecht bij mensen met de laagste inkomens.

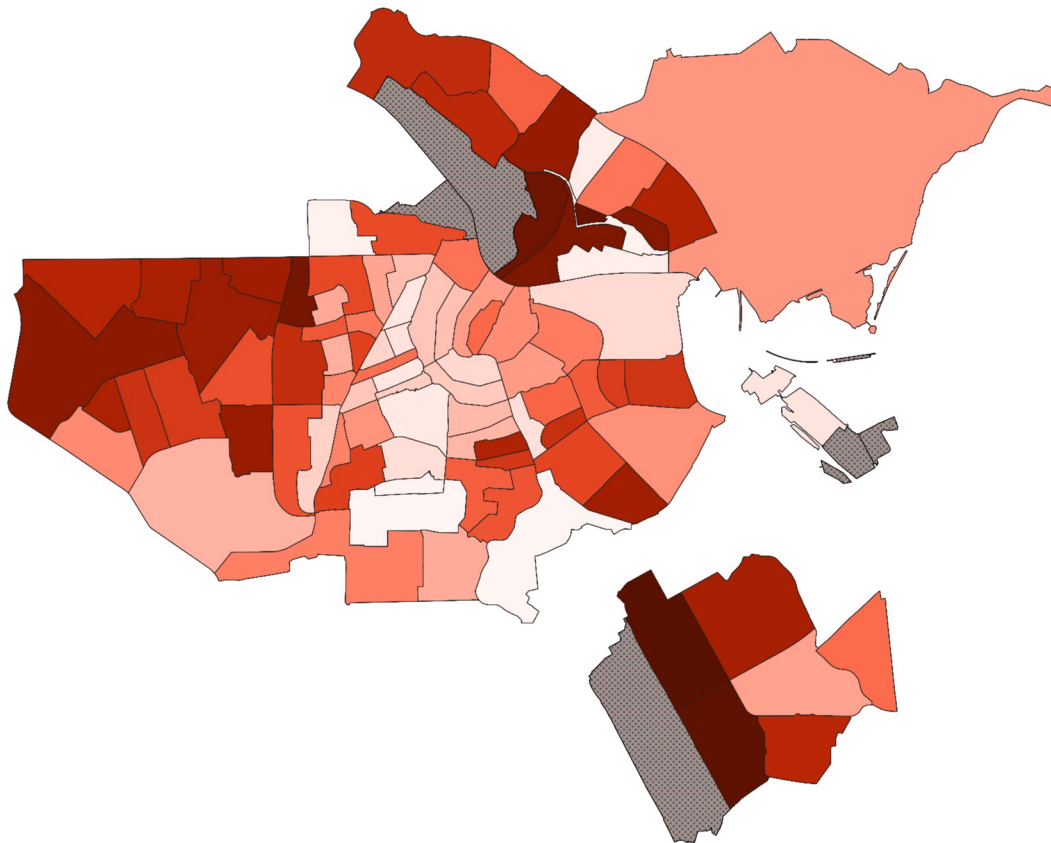
Niet alleen huishoudens met lage inkomens zijn het slachtoffer van een rechtse energietransitie. Woningeigenaren met een middeninkomen hebben meestal geen tienduizenden euro's op de bank staan om te investeren in verduurzaming, en een energiebespaarhypotheek is onbekend en voor lang niet iedereen beschikbaar. Huishoudens die al het maximale geleend hebben om hun woning te financieren zijn, terecht, huiverig voor extra schulden. AOW'ers hebben per definitie een verminderde toegang tot hypothecaire leningen. Op termijn verarmen zij door de hoge energielasten. Ze kunnen zich investeringen in lagere energielasten niet veroorloven.

Doelstelling

Als het aan de Denktank Wonen van GroenLinks en PvdA ligt, neemt de gemeente Amsterdam maatregelen om energiearmoede **vóór 2030 uit te bannen**. Bewoners en volksvertegenwoordigers moeten de gemeente aan deze doelstelling kunnen houden. De gemeente moet daarom elk jaar cijfers publiceren over de voortgang.

Het uitbannen van energiearmoede kost geld, maar heeft op termijn grote voordelen. Deze verduurzamingslag levert een significante energiebesparing op (gemiddeld 22,6% minder gasverbruik) voor de huishoudens die nu kampen met energiearmoede, wat overeenkomt met een klimaatwinst van **8.823 ton CO2** en een financiële meevaller van **€10.043.384 per jaar**.* Voor een klein gezin dat rond moet komen van een bijstandsuitkering en dat leeft in een flat met energielabel G zou dat €1.049 op jaarbasis kunnen schelen.

* Deze analyse is gemaakt door de Denktank op basis van verschillende databronnen. Er is uitgegaan van de gastarieven in februari 2022 en de door TU Delft berekende werkelijke energiebesparingen als gevolg van energielabelstappen (theoretische besparingen zouden nog veel groter zijn). De achterliggende berekeningen zijn op aanvraag beschikbaar.

Figuur 1. Energiearmoede (% van huishoudens) in Amsterdamse wijken volgens onderzoek van TNO. Als een wijk grijs kleurt betekent dit dat TNO geen gegevens hierover heeft gedeeld.

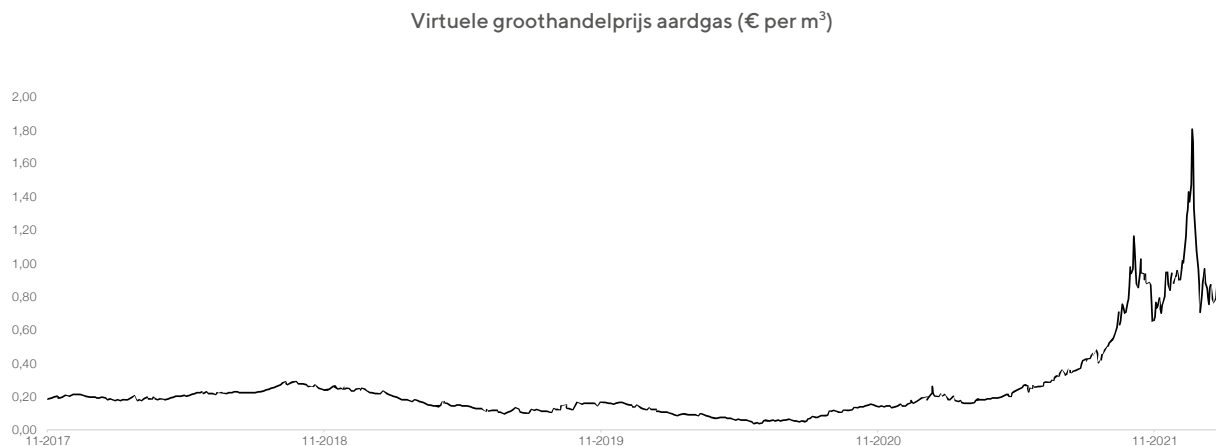
Energiearmoede in Amsterdam

Energiearmoede is een complex probleem met verschillende oorzaken en uiteenlopende gevolgen. In feite zijn er drie hoofdoorzaken, namelijk snel stijgende energieprijzen, een slecht energielabel van de woningen en een gebrek aan financiële middelen van de bewoners.

Dit zorgt ervoor dat huishoudens moeten kiezen tussen warmte en andere primaire levensbehoeften.

In Engeland wordt dit de onmogelijke keuze tussen “heating or eating” genoemd. Dit kan leiden tot ernstige gevolgen. Zo grijpen ziektes

als griep, allergieën en hart- en vaatziekten om zich heen in koude woningen. Daarnaast vergroot een koude, tochtige woning de kans op luchtwegklachten zoals astma, wat mensen extra kwetsbaar maakt – zeker in een pandemie¹ Ook het risico op onderkoeling is reëel, vooral bij kwetsbare groepen als ouderen, mensen met een beperking of langdurige ziekte en jonge kinderen. Energiearmoede levert stress en concentratieproblemen op, wat weer leidt tot slechtere prestaties op werk en op school. Het kan zelfs leiden tot sociale isolatie, doordat door een gevoel van schaamte familie en vrienden niet worden uitgenodigd in de koude woning.²

Figuur 2. Overzicht van de dagelijkse gasprijzen in de afgelopen 50 maanden (TTF, 2022)

In onze stad hebben veel mensen moeite om rond te komen. In totaal heeft 23% van de Amsterdammers een inkomen onder 130% van het bestaansminimum³. Zij krijgen te maken met energiearmoede wanneer zij in een slecht-geïsoleerd huis wonen. Daarvan hebben we er te veel. In totaal hebben bijna 100.000 woningen in Amsterdam nog altijd enkelglas of andere gebreken.⁴ Sommige bewoners noemen hun doorzonwoning inmiddels gekscherend een 'doortocht woning'. Onderzoek van TNO liet zien dat maar liefst 25.000 huishoudens in Amsterdam kampen met energiearmoede (ruim 5%). Zij zijn echter niet gelijk over de stad verdeeld (zie Figuur 2).⁵ Vooral in Nieuw-West, Noord en Zuidoost komt veel energiearmoede voor. Het gaat om huurders en eigenaar-bewoners van huizen in vooroorlogse tuindorpen, bewoners van

naoorlogse portiekflats, maar ook om gezinnen in galerijflats uit de jaren tachtig. Een sterke concentratie van energiearmoede verdiept de kansenongelijkheid in Amsterdam.

In de aanpak energiearmoede richt de Denktank Wonen van GroenLinks en de PvdA zich op fysieke ingrepen en energiebesparing. We gaan ervan uit dat de Rijksoverheid een fatsoenlijk bestaansminimum garandeert. Huishoudens die te maken hebben met energiearmoede zijn niet alleen arm door hun inkomensituatie, maar primair door hun woonsituatie. De woonsituatie staat daarom centraal. Dit betekent dat er werk aan de winkel blijft zolang een deel van de woningvoorraad niet verduurzaamd wordt. Anders eindigt na 2030 de volgende generatie huishoudens met een laag inkomen in tochtige woningen met energiearmoede tot gevolg.

1) Eurowinter Group (1997). Cold exposure and winter mortality from ischaemic heart disease, cerebrovascular disease, respiratory disease, and all causes in warm and cold regions of Europe. *The Lancet*, 349(9062), 1341-1346.

2) Harrington, B. E., Heyman, B., MerleauPonty, N., Stockton, H., Ritchie, N., & Heyman, A. (2005). Keeping warm and staying well: findings from the qualitative arm of the Warm Homes Project. *Health & social care in the community*, 13(3), 259-267.

3) <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2020/02/inkomen-naar-kenmerken-en-wijk-buurt-2017-en-2018>

4) Gemeente Amsterdam (2020). *Wonen in Amsterdam 2019*.

5) TNO (2021). *De feiten over energiearmoede in Nederland: Inzicht op nationaal en lokaal niveau*.

Uitgangspunten

Volgens de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat had 35% van de Amsterdamse woningen een label van D of lager (105.000)⁶. Hoe eerder we deze woningen isoleren, hoe meer de bewoners besparen op hun energierekening, en hoe beter het is voor onze planeet. Echter, we kunnen niet alle woningen tegelijk aanpakken. Bovendien hoeft de gemeente niet in alle gevallen een rol te spelen. Om publiek geld op een doelmatige manier uit te geven, stellen wij voor dat de gemeente Amsterdam gericht beleid voert waarbij de onderstaande twee prioriteiten leidend zijn:

1

De slechtste woningen worden het eerste aangepakt.

Bewoners besparen veel meer wanneer een woning van energielabel F naar B gebracht wordt dan wanneer een woning van energielabel B naar energielabel A+ gebracht wordt. Bovendien is een labelstap van F naar B goedkoper en makkelijker uit te voeren, dan een labelstap van B naar A+, waarvoor niet alleen geïsoleerd moet worden, maar ook veel installaties aangepast moeten worden.

2

Bewoners met een laag inkomen krijgen meer ondersteuning dan bewoners met een hoger inkomen.

Bewoners met een laag inkomen hebben niet de middelen om te investeren in verduurzaming, of niet de macht om hun verhuurder hiertoe te dwingen.

Wie gericht beleid wil voeren, moet identificeren waar huishoudens met lage inkomens in huizen wonen met een hoog energieverbruik. Alleen dan weten we bij welke adressen een energiecoach moet aankloppen en waar corporaties bijvoorbeeld als eerste zouden moeten inzetten op renovatie en verduurzaming.

6) Gemeente Amsterdam (2020). Energiearmoede in Amsterdam

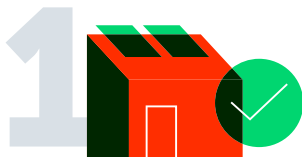
Indicatoren

Er zijn verschillende indicatoren in gebruik. Het laatste onderzoek van de gemeente gebruikte de 10% indicator.⁷ Hierbij geldt een huishouden als 'energiearm' als het meer dan 10% van het inkomen aan energie uitgeeft. Probleem hierbij is dat de uitkomsten sterk afhankelijk zijn van de energieprijzen op dat moment, waardoor de gemeente haar beleid nauwelijks kan monitoren. Daarnaast worden huishoudens die door geldproblemen de kachel helemaal uit laten staan ('verborgen energiearmoede') niet meegeteld. TNO gebruikt twee andere indicatoren, die een huishouden classificeren als energiearm wanneer deze een laag inkomen heeft én hoge kosten (**LIHK**) óf in een huis woont van lage energetische kwaliteit (**LILEE**).

Om verwarring te voorkomen moeten wij in Amsterdam ook gebruik gaan maken van deze indicatoren.

Als we eenmaal weten in welke bouwblokken energiearmoede geconcentreerd is kunnen we plannen gaan maken. Een **risicokaart** – die ook rekening houdt met huishoudens die in de gevarezone zitten – wijst uit waar de urgentie het hoogst is. Juist daar beginnen we met de uitrol van de overige negen acties in dit plan. We kunnen de cijfers ook gebruiken om woningcorporaties te helpen met routekaarten voor renovaties. Ambities ten aanzien van energiearmoede nemen we vervolgens op in de prestatieafspraken.

7) Gemeente Amsterdam (2020). Energiearmoede in Amsterdam

Actie 1

We verplichten verhuurders te verduurzamen

Een goed geïsoleerde woning moet de norm zijn. De Europese Commissie realiseert zich dit en werkt aan een isolatienorm voor bestaande woningen. In het regeerakkoord van Rutte IV zijn geen ambitieuze doelstellingen te vinden. Om energiearmoede uit te bannen, moet de gemeente Amsterdam zélf bepalen aan welke norm woningen moeten voldoen. In 2030 zouden alle huurwoningen minimaal label B moeten hebben. De gemeente kan dit afdwingen met twee instrumenten.

Ten eerste kan de gemeente Amsterdam de isolatienorm handhaven door verhuurders van slecht onderhouden woningen 'aan te schrijven'. Dit 'actieve aanschrijvingsbeleid' is veelvuldig (en met groot resultaat) toegepast in de stadsvernieuwing in de jaren '80. Een actief aanschrijvingsbeleid bestaat eruit dat bouw- en woningtoezicht met behulp van visuele en digitale inspectie analyseert welke woningen slecht onderhouden zijn, en eigenaren een brief ontvangen waarin wordt aangedrongen op woningverbetering. Als de verhuurder daarop weigert in actie te komen gaan we over op onteigening, wordt de woning verbeterd en in beheer gebracht bij een woningcorporatie.

Ten tweede kan de gemeente Amsterdam een verduurzamingsnorm opnemen in een toekomstige verhuurdersvergunning. Op het moment dat een verhuurder een woning wil verhuren met een slechter energielabel dan B, wijst de gemeente de vergunning af totdat de eigenaar heeft geïnvesteerd in de woning.

Termijn

kort tot middellang

Kosten

op schaal van 5

Actie 2

Isoleren doen we blok voor blok

Verduurzaming vergt bouwkundige- en organisatorische kennis (het selecteren van de juiste aannemers, het leegruimen van kamers, etc.). Een collectieve organisatie van verduurzaming en een collectieve inkoop van isolatiemateriaal maakt verduurzaming betaalbaarder én minder gedoe. Het principe is simpel: Wie meer koopt, krijgt kwantumkorting. De laatste jaren zijn er steeds meer initiatieven ontstaan die consumenten samenbrengen om gezamenlijk een product of dienst in te kopen, zoals zonnepanelen. Collectief inkopen van isolatiemateriaal, kozijnen en ramen is ingewikkelder, omdat de meeste mensen nét weer een ander huis hebben dan jij. Voor het bedrijf dat spouwmuurisolatie plaatst, is het geven van een flinke kwantumkorting alleen lonend wanneer het om burens gaat. Zij sparen dan transport- en voorrijkosten uit. Oftewel: kwantumkorting voor verduurzaming werkt alleen bloksgewijs. Binnen een bouwblok bevinden zich namelijk vaak woningen die een vergelijkbare aanpak nodig hebben. De meeste bouwblokken hebben een diverse bewonersgroep, met verschillende redenen om niet op individuele basis aan verduurzaming te willen of kunnen beginnen. We lossen dit op door:

- Een projectmanagementorganisatie aan te wijzen met een leidende rol voor woningcorporaties
- Bewoners een belangrijke rol te geven in de projectmanagementorganisatie: het is hún huis!
- De projectmanagementorganisatie brengt in kaart wat er per bouwblok moet gebeuren
- De projectmanagementorganisatie bedingt kwantumkorting bij leveranciers van kozijnen, glas, vloer-, dak-, en spouwmuurisolatie, slimme radiatorknoppen, etc.
- De projectmanagementorganisatie doet een verduurzamingsaanbod aan de bewoners op basis van het aanbod (korting afhankelijk van de hoeveelheid deelnemers)
- De projectmanagementorganisatie geeft aan welke financieringsmogelijkheden er beschikbaar zijn (zie actie 2)

Termijn

middellang tot lang

Kosten

op schaal van 5

Actie 3

Verduurzaming financieren we collectief

Wanneer we materialen collectief inkopen en we het projectmanagement collectief organiseren, wordt verduurzamen betaalbaarder én gemakkelijker voor eigenaren. Voor eigenaar-bewoners met een laag of middeninkomen blijft verduurzaming echter duur. Voor verhuurders van woningen met een sociale huurprijs blijft verduurzamen vaak onrendabel. Voor zowel huurders als kopers is het belangrijk dat eigenaren (zijzelf of hun verhuurder) gebruik kan maken van gemeentelijke regelingen die het gat dichten tussen het budget van de eigenaar en de prijs van het collectieve verduurzamingsaanbod. Hiervoor zijn grofweg vier oplossingen mogelijk:

- Een brede inzet van de energiebespaarhypotheek. Eigenaar-bewoners met relatief laag inkomen kunnen rente- en aflossingsvrij lenen zolang zij een laag inkomen hebben. Wanneer de bewoner de woning verkoopt, moet de lening worden afgelost. Nu biedt het Nationale Warmtefonds de energiebespaarhypotheek alleen aan in bepaalde wijken als onderdeel van de wijkaanpak.
- Een renteloze lening voor eigenaren, waarbij het afbetalingsbedrag de reductie in stookkosten bedraagt na verduurzaming. Eigenaar-bewoners betalen deze lening zelf, huurders betalen deze lening via hun verhuurder. Onder de streep houdt de bewoner dezelfde maandlasten als voor de verduurzaming. Wanneer de eigenaar de woning verkoopt, moet deze de renteloze lening aflossen. De gemeente Deventer experimenteert samen met de Kredietbank Salland op dit moment al met zo'n 'duurzaamheidskrediet'.
- Een gebouwgebonden lening, die overgedragen kan worden op de volgende eigenaar (bewoner of verhuurder). Het aflossingsbedrag van de lening is ongeveer ter hoogte van de besparing van de stookkosten. Als de lening niet is terugbetaald wanneer de eigenaar de woning verkoopt, gaat de lening over op de volgende eigenaar. De openstaande lening telt niet mee in de hypotheekisen. Zo geven we we ook oudere woningeigenaren de mogelijkheid om hun woning comfortabeler en duurzamer te maken.
- De gemeente wordt mede-eigenaar van de woning. In ruil voor het mede-eigenaarschap van de woning, investeert de gemeente in de verduurzaming van de woning. Hierdoor deelt de gemeente mee in winst- en verlies op de woningmarkt.

Termijn

middellang tot lang

Kosten

op schaal van 5

Actie 4

De stadsbrede FIXbrigade helpt je de winter door

Het afgelopen jaar werden veel Amsterdamse huishoudens verrast door een onverwacht hoge energierekening. Vooral voor mensen die een laag inkomen hebben, was dat een grote tegenvaller. Door eenvoudige ingrepen in de woning, kunnen bewoners ervoor zorgen dat hun energierekening minder hoog uitvalt. Kleine maatregelen kunnen een flink verschil maken. De gemeente moet daarom nog meer energiecoaches van Stichting !Woon ondersteunen, en daarnaast inzetten op een stadsbrede FIXbrigade.

In Amsterdam Oost helpt een lokale FIXbrigade bewoners al door kleine isolatiemaatregelen uit te voeren. De FIXbrigade brengt tochtstrips aan in de woning, stelt de cv-installatie beter in en maakt een infraroodscan van de woning om te analyseren waar warmte via kieren en gaten ontsnapt. Vervolgens helpen zij inwoners ook door zelf die kieren en gaten te dichten. Voor mensen met een lager inkomen worden deze werkzaamheden kosteloos uitgevoerd. Het bijzondere aan dit project is dat het is ingericht als leerwerktraject waar 'leerlingfixers' met ervaren fixers op pad gaan. Op deze manier worden er belangrijke kennis en vaardigheden overgedragen. Bovendien vergroten deze leerlingfixers hun kansen op de arbeidsmarkt. Omdat de FIXbrigade succesvol is gebleken in Amsterdam Oost zijn ook in Weesp en bijvoorbeeld in Zaanstad plannen om een FIXbrigade te starten.

Wanneer de gemeente de financiering voor haar rekening neemt kan de FIXbrigade in heel Amsterdam ingezet worden, te beginnen in de wijken waar energiearmoede het grootste probleem is. Het leerling-gezelsysteem van de FIXbrigade is een emancipatiemachine. Daarom stellen wij voor, naast jongeren, ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten als leerling-fixer. De gemeente moet samenwerken met maatschappelijke organisaties om dit voor elkaar te krijgen.

Termijn

Kosten

Actie 5

We helpen mensen met hun energiecontract

Zolang vanuit Den Haag geen maatregelen worden genomen om de geliberaliseerde energiemarkten te beteugelen (door bijvoorbeeld een sociaal energietarief in te voeren), willen wij dat de gemeente bewoners gaat helpen met het afsluiten van hun energiecontract. Het kan namelijk best lastig zijn om de voorwaarden goed te begrijpen, zeker als je de taal niet vaardig bent of niet goed met computers kan omgaan. Niet iedereen heeft de tijd en energie om zich te verdiepen in het verschil tussen vaste en variabele energietarieven, terwijl dat wel nodig is om een goede deal te vinden.

Garant staan voor een lage prijs is voor de gemeente onmogelijk. Wel zou Amsterdam kunnen experimenteren met het organiseren van een groepsaankoop van duurzame energie. Door stadsgenoten te verenigen en collectief aan de onderhandelingstafel te verschijnen kunnen er scherpere prijzen worden afgedwongen bij de leveranciers die intekenen op de groepsaankoop. Bovendien kan de gemeente helpen om schulden te voorkomen door afspraken te maken met energieaanbieder over het vroeg-signaleren van huishoudens die moeite hebben hun rekening te betalen.

Daarnaast zien we dat bewoners ook moeite hebben met het lezen van de energierekening. Deze is niet altijd even overzichtelijk en sommige posten kunnen meer dan een keer voorkomen op dezelfde rekening. Verschillende maatschappelijke organisaties lichten bewoners al voor over hun energierekening, maar hulp vragen zou nog laagdrempeliger moeten zijn. Daarom zijn wij van mening dat iedere Amsterdammer die problemen heeft met het doorgronden van het energiecontract en/of energierekening bij het stadsdeelkantoor terecht moet kunnen.

Termijn

kort tot middellang

Kosten

op schaal van 5

Actie 6

Compensatie voor stookkosten in de bijzondere bijstand

De energierekening geldt volgens het NIBUD als één van de vijf belangrijkste oorzaken van schulden, juist bij bewoners met lage inkomens. Zij worden dit jaar gecompenseerd voor hogere energielasten via de Rijksoverheid (gemiddeld 400 euro via belastingdienst) en gemeente (richtlijn is 200 euro, automatisch voor gezinnen in de bijstand, op aanvraag voor andere lage inkomens). Dit helpt huishoudens in goed geïsoleerde woningen met lage stookkosten, maar is onvoldoende om energiearmoede te voorkomen onder huishoudens in slecht geïsoleerde woningen met een hoog verbruik. Op dit moment kun je bij de gemeente Amsterdam geen bijzondere bijstand krijgen voor energielasten (gas en stroom).

Om hen niet onder de armoedegrens te laten zakken, stellen wij voor huishoudens in woningen met een laag energielabel waarvan de stookkosten met meer dan 600 euro zijn toegenomen, te compenseren via de bijzondere bijstand. Dit past binnen de grondslag van de bijzondere bijstand. De kosten zijn 1) bijzonder, want de gasprijs is onverwacht sterk gestegen, 2) noodzakelijk, want een warm huis is een eerste levensbehoefte en 3) er is, buiten de 600 euro compensatie vanuit de Belastingdienst, geen andere steun. Naast onze inzet om de situatie van deze bewoners structureel te verbeteren gaan wij ze dus op de korte termijn ondersteunen.

Om te voorkomen dat bewoners met lage inkomens in de schulden te komen geven we buurtteams escalatiebudgetten om een onverwacht hoge energierekening te dekken. Toen Amsterdam nog een gemeentelijk energiebedrijf had was de ongeschreven regel dat niemand afgesloten werd, ook niet als een aantal rekeningen niet betaald waren. Wij zien energie als een basisvoorziening gaan daarom in gesprek met de netbeheerders en energieleveranciers om te allen tijde te voorkomen dat dit nu wel gebeurt.

Termijn
kort

Kosten
op schaal van 5

Actie 7

Zuinig witgoed in de bijzondere bijstand

Sinds jaar en dag kunnen huishoudens met een laag inkomen een beroep doen op de bijzondere bijstand. Wanneer de stofzuiger of koelkast stuk gaat, en het gezin geen geld heeft voor vervanging, kan het aankloppen bij de gemeente voor een nieuw exemplaar. Dit past bij de solidaire stad die Amsterdam is en volgens ons moet blijven.

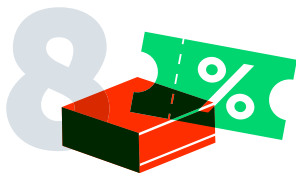
Maar nu zijn die regels voor vervanging nog erg streng. Huishoudens moeten hun oude witgoed, hoe energie-inefficiënt ook, gebruiken zo lang de apparaten het blijven doen. Als de energieprijzen stijgen zoals ze dat de afgelopen periode hebben gedaan zijn zij de dupe. Het vervangen van ouderwets witgoed door nieuwere modellen met een beter energielabel zou niet alleen weggelegd moeten zijn voor huishoudens met hoge inkomens. Daarom pleiten wij ervoor dat overstappen van witgoed met slecht energielabel (D of lager) naar een nieuw model (A+) onderdeel zou moeten zijn van de bijzondere bijstand. Het vervangen van oud witgoed, met name koelkasten, levert veel meer energiebesparing op dan bijvoorbeeld tochtstrips. Het vernieuwen van apparaten is daarom een belangrijke stap in zowel de aanpak van energieverbruik als van energiearmoede. Als we dit hebben geregeld beginnen we een grote informatiecampagne en zorgen we ervoor dat onze energiecoaches en FIXbrigades bewoners helpen bij het halen van dit recht.

Termijn

kort tot middellang

Kosten

op schaal van 5

Actie 8

Laat huurders hun rechten opeisen

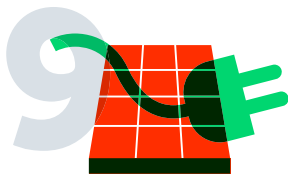
Terwijl bijna 70% van de Amsterdamse huishoudens een woning huurt, zijn de meeste subsidiepotjes bestemd voor woningeigenaren. Voor veel huurders is het erg frustrerend dat zij op hun verhuurder moeten wachten tot er wordt geïsoleerd en verduurzaamd. Energiearmoede kunnen we uitbannen wanneer huurders verduurzaming af kunnen dwingen.

Het is belangrijk de rechtspositie van huurders ten opzichte hun verhuurders te versterken bij grote verduurzamingsmaatregelen. Nu al helpt Stichting !Woon huurders op kleine schaal om isolatiemaatregelen te eisen tegen een redelijke huurverhoging. Een grootschaliger aanpak is nodig om meer huurders te helpen. Wij stellen voor om alle huurders toegang geven tot subsidiepotjes die nu alleen bestemd zijn voor woningeigenaren. De kosten voor woningverbetering en verduurzaming moeten op de verhuurder kunnen worden verhaald. De verhuurder mag hiervoor een redelijke huurverhoging vragen, niet hoger dan de daling van de stookkosten. Om verhuurders te stimuleren hun woningen te isoleren, zou enkelglas als 'woninggebrek' erkend moeten worden, zodat de bewoners van deze huizen een huurverlaging kunnen eisen tot het gebrek is opgelost.

Daarnaast willen wij huurders ook helpen om op de korte termijn initiatief te nemen. Iedereen heeft recht op kleine maar belangrijke ingrepen, zoals het plaatsen van tochtstrips, radiatorfolie en waterbesparende douchekoppen. Dit is natuurlijk laaghangend fruit, maar kan op de korte termijn en geldbesparing en klimaatwinst opleveren. Wij willen daarom niet alleen FIXbrigades en energiecoaches inzetten, maar ook dat deze producten gratis af te halen zijn bij elk buurthuis en stadsdeelkantoor, en dat alle Amsterdammers met stadspas een voucher krijgen waarmee zij aan de slag kunnen met specifieke problemen. Juist huishoudens met risico op energiearmoede moeten hierop gewezen worden.

Termijn
middellang

Kosten
op schaal van 5

Actie 9

Laat mensen met een laag inkomen óók energie opwekken

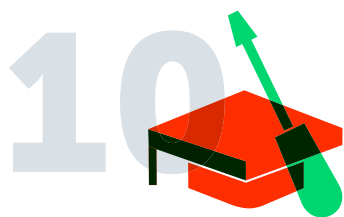
Veel stimuleringsregelingen voor duurzame energie worden vooral gebruikt door Amsterdammers die daar toch al de middelen voor (over)hebben. We willen stimuleren dat juist ook meer Amsterdammers met een laag inkomen in staat worden gesteld zelf energie op te wekken, of toegang krijgen tot betaalbare duurzame energie.

Daarom maken we afspraken met bestaande georganiseerde energiecoöperaties om Amsterdammers met een laag inkomen toegang te bieden tot de door hen opgewekte energie. Bijvoorbeeld door lidmaatschap voor te financieren of door energiecontracten voor duurzame energie te ontwikkelen die gedurende langere tijd een lage prijs garanderen.

Daarnaast spreekt de gemeente met woningcorporaties af dat de baten ten goede komen aan de huurders. Zeker in die gevallen dat de gemeente de zonnepanelen voor de corporaties subsidieert moet hier wat tegenover staan. De opgewekte stroom zou direct aan de huurders moeten worden geleverd tegen een voordelig tarief.

Termijn
kort tot middellang

Kosten
op schaal van 5

Actie 10

Samen met de installatiebranche de schouders eronder

Om alle Amsterdamse woningen te isoleren hebben we een hele hoop goed opgeleide technici nodig. Tegelijkertijd zijn zij ook nodig om zonnepanelen te plaatsen én het elektriciteitsnet te verzwaren. Momenteel is er al een groot tekort aan vakmensen, en naar verwachting zal dit tekort de komende jaren nog veel verder groeien.

Daarom slaan wij de handen ineen met de installatiebranche en tekenen samen een 'kwaliteits- en capaciteitspact'. De bedrijven doen hierin toezeggingen op de kwaliteit die zij zullen leveren en de redelijke prijzen die zij voor hun diensten zullen vragen. Ook kunnen er afspraken gemaakt worden over een kwantumkorting (zie Actie 1).

De stad gaat op haar beurt flink inzetten op scholing en omscholing, zodat we optimaal gebruik maken van al het Amsterdamse talent. Nu is MBO College Westpoort onze broedplaats voor talent op het gebied van installatietechniek, maar wij willen een tweede college dat zich speciaal hierop toelegt in Zuidoost.

Termijn

middellang tot lang

Kosten

op schaal van 5

Actie 1

We verplichten verhuurders te verduurzamen

Actie 2

Isoleren doen we blok voor blok

Actie 3

Verduurzaming financieren we collectief

Actie 4

De stadsbrede FIXbrigade helpt je de winter door

Actie 5

We helpen mensen met hun energiecontract

Actie 6

**Compensatie voor stookkosten in de bijzondere
bijstand**

Actie 7

Zuinig witgoed in de bijzondere bijstand

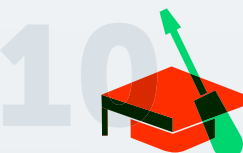
Actie 8

Laat huurders hun rechten opeisen

Actie 9

**Laat mensen met een laag inkomen óók
energie opwekken**

Actie 10

**Samen met de installatiebranche de schouders
eronder**